

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תוכן

- א. ולימא לי' כורכמא דרישקא זביני לך עקור כורכמא דרישקא וזיל.....1
- ב. בבא מחמת טענה ... איבעי ליה למחויי.....1
- ג. הני משכנתא דסורא ... איבעי ליה למחויי.....2
- ד. מהאה שלא בפניו היא מהאה ומשנתנו בשעת חירום שנו.....3
- ה. דאפי' מיחה בפני ב' שאין יכולין לומר לו היא מהאה ... חברך חברא אית ליה וחברא דחברך חברא אית ליה.....3
- ו. אין מחזיקין בנכסי בורח ... כאן בורח מחמת ממון כאן בורח מחמת מרדין.....4

דף לח.

א. ולימא לי' כורכמא דרישקא זביני לך עקור כורכמא דרישקא וזיל

כבר התבאר לעיל דף לז: שאם¹ קנה שני אילנות בתוך שדה חבירו, יש לו קרקע בכדי שיוכל להכנס וללקוט פירותיו², אבל שאר קרקע אין לו³, ואם יבשו האילנות או נקצצו אין לו כלום, ואם הוציאו ענפים או שריגים חייב לקוץ, שמא יצמחו בארץ ויאמר אח"כ שקנה ג' אילנות. ומה שקוצץ מן האילנות הם של הלוקח, ומהשרשים הם של בעל הקרקע⁴.

ב. בבא מחמת טענה ... איבעי ליה למחויי

אף ע"פ שהקונה אילן אחד או שתיים בשדה חבירו לא קנה קרקע כמבואר, ואם יבש לא יטע אחר במקומו, וגם המוכר יכול לחפור לו תחתיו למטה

¹ שו"ע ונו"כ רמז ט

² היינו תחתיהם וסביבם כמלא אורה וסלו, וכן דרך להכנס לאילנותיו, ואין המוכר יכול לזרוע שם, אף על פי שאין המוכר מקפיד שידרום על זרעותיו, יכול הלוקח להקפיד שלא יטנפו פירותיו כשילקטו ויפלו על הארץ, ופשוט שאין הלוקח יכול לזרוע שם.

³ בשונה מקונה שלוש אילנות כמו שהתבאר שם.

⁴ שו"ע ונו"כ שם י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

מהשרשין רק בענין שלא יזיק לאילן⁵, אולם אם אכלו ג' שנים ובא בטענה שמכרו לו ע"מ ליטע אחר תחתיו טענתו טענה.

וכל האוכל כל פירות⁶ אילן ג' שנים וטען על בעל האילן אתה מכרתו לי אילן זה וקרקעו, הרי זה יש לו קרקע כעובי האילן תחת האילן עד התהום, לפיכך המוכר אילן יחידי לחבירו צריך למחות בו בתוך כל ג', כדי שלא יחזיק בקרקע שתחתיו שאפילו יבש אילן זה, הקרקע שתחתיו הוא שלו ליטע אחר במקומו.

ג. הני משכנתא דסורא ... איבעי ליה למחויי

כבר התבאר לעיל דף לה: שמי שירד לתוך שדה אחת בתורת משכונא שוב אין לו בה חזקה. במה דברים אמורים שידוע שבתורת משכונא ירד לתוכה, אבל אם אין כאן אלא קול בעלמא, אין הדבר מפורסם בין הבריות אלא קול בעלמא, אבל המחזיק עצמו מודה שבתורת משכון בא לידו ואח"כ קנאו⁷, כבר התבאר לעיל דף לג. שאם יצא קול המגרע החזקה כגון שיצא קול שבתורת משכונא באה לידו, אם יצא הקול קודם שהחזיק בו ג' שנים שהוא משכונא בידו לשנים ידועות, גם אם נפטר הממשכן וכלו שני המשכונא אחרי מותו לא הוי חזקה⁸, שאין מהאה גדולה מזו והיה לו ליוזר בשטרו כיון שיצא קול שבמשכונא באה לידו שמפני הקול לא הוזקק אביהם למחות וכיון שהם קטנים ודאי ג"כ לא קנו מידם, וממילא בתורת גזל הוא בידו.

אבל אם החזיק בה ג' שנים בחיי האב קודם שיצא הקול, אפילו יצא הקול שיכלו שני המשכנתא אחרי מות אביהם⁹ ואחר כך מת הוי חזקה, ואין הקול שאחר החזקה מנטל החזקה, ומקבלין עידי החזקה אפילו בפני הקטן המערער.

⁵ סמ"ע קמא לב

⁶ שו"ע ונו"כ קמא כ

⁷ סמ"ע שם א

⁸ ממילא כשיכלו אותן השנים ועדיין מחזיקו בידו מסתמא אביהן בחייו לא מכר לו. סמ"ע לג

⁹ סמ"ע שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ומכל מקום עצה טובה לממשכן למחות בסוף כל ג' וג', שמא יכבוש זה שטר המשכונא אחר שישתכח הדבר ויטעון לקוח הוא בידי, כההוא שמבואר בב"מ דף עב. שהשכיר שדה¹⁰ לחבירו לעשר שנים, ולא היה ביד המשכיר שטר שהוא מושכר, ולאחר שאכלו השוכר ג' שנים, אמר השוכר למשכיר שאם לא תמכור לי השדה, אכחיש שהשדה שכורה בידי, ואטען לקוחה היא בידי, והרי אכלתי שני חזקה.

וכן יש עצה שיכתוב לו מלוה שטר הודאה שיורד בה במשכונא ולעולם לא אהא נאמן לומר לקוחה היא בידי כל זמן ששטר זה בידך¹¹.

ד. מחאה שלא בפניו הויא מחאה ומשנתינו בשעת חירום

שנו

כבר התבאר במסכת כתובות דף יז: שמחאה מבטלת חזקת ג' שנים הנזכרת, שאם מיחה המערער קודם שהחזיק בה ג' שנים, בפני שני עדים¹², אפילו שלא בפני המחזיק¹³, ואפילו הוא במדינה אחרת אם שיירות מצויינות ביניהם¹⁴, בטלה חזקתו. אבל אם הוא שעת¹⁵ מלחמה והדרכים משובשות בין זה לזה יכול לומר לא ידעתי ולא הוי חזקה.

דף לח:

ה. דאפי' מיחה בפני ב' שאין יכולין לומר לו הויא מחאה ...
חברך חברא אית ליה וחברא דחברך חברא אית ליה

¹⁰ שו"ע ונו"כ שם שהוא מעשה דפרדיסא כאן

¹¹ רמ"ך בשיטה מקובצת כאן.

¹² בשו"ע סימן קמו סעיף ב כתב דמחאה בפני עד אחד לא מהני, ואם מודה המחזיק במחאה, נחלקו הפוסקים אם נאמן לומר לקוחה היא בידי במינו שיכול לומר לא מחית.

¹³ שו"ע שם סעיף א.

¹⁴ שעל ידי השיירות יודע המחזיק והיה לו ליהזר בשטרו.

¹⁵ שו"ע ונו"כ קמ"א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

מה שהתבאר שמחאה מבטלת חזקה בפני שני עדים¹⁶, אפילו שלא בפני המחזיק¹⁷, זהו אפילו בפני חולים או זקנים שאינם יכולים לילך להודיע למחזיק שמיתה, שהם יאמרו לאחרים ואחרים לאחרים עד שישמע המחזיק¹⁸.

ו. אין מחזיקין בנכסי בורח... כאן בורח מחמת ממוז כאן

בורח מחמת מרדין

עוד התבאר במסכת כתובות שם שאם ברח המערער¹⁹ מחמת סכנת נפשות אין מחזיקין בנכסיו, שירא למחות פן יודע מקומו וירדפו אחריו, ואם ברח מחמת חוב ממוז מחזיקין בנכסיו שאינו ירא כל כך²⁰.

פלניא גולנא הוא לא הויא מחאה פלניא גולנא הוא הנקיט לה לארעאי בגולנותא ולמחר תבענא ליה בדינא הויא מחאה

כיעד לשון המחאה²¹, אומר בפני שנים פלוני מחזיק בחצרי או בשדי שלא בדין. ויש אומרים²² שצריך שיאמר שעומד לתבוע אותו לדין. אבל אם קרא לחבירו גולן וכדומה אינה מחאה, שיכול לומר כששמעתי אמרתי שמא הרף אותי בלבד ולא מחמת הקרקע אמר כן, ולפיכך לא נזהרתי בשטרי.

ולכן האומר בפני שנים פלוני משתמש בחצירי או בשדי, גולן הוא ולי"א הנזכר אומר גם לעתיד אני תובע אותו בדין, וכן אם אומר להם שכורה היא

¹⁶ בשו"ע סימן קמו סעיף ב כתב דמחאה בפני עד אחד לא מהני, ואם מודה המחזיק במחאה, נחלקו הפוסקים אם נאמן לומר לקוחה היא בידי במיגו שיכול לומר לא מחית.

¹⁷ שו"ע שם סעיף א,

¹⁸ שעל ידי השירות יודע למחזיק והיה לו לזהר בשטרו.

¹⁹ שו"ע ונו"כ שם קמג ג

²⁰ אם ברח מחמת שהי' חייב ממוז לשררה אפשר דהוי כמו בורח מחמת נפשות. משפט צדק ח"א סי' ס"ט בבאה"ט שם ה

²¹ שו"ע ונו"כ קמו ד וברמ"א שם

²² דעת המחבר שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הרף היומי

מסנת בבא בתרא

בידו או משכונא, ולי"א²³ הנזכר מוסיף אם יטעון עלי שמכרתי או נתתי לו אני תובע אותו בדין, וכן כל כיוצא בזה, הרי זה מחאה.

אם אמר להם פלוני שמשתמש בחצירי גזלן הוא לדעה הראשונה הנזכרת²⁴, הרי זו מחאה ולדעה השניה אין זו מחאה, שהמחזיק יכול לומר כששמעתי אמרתי שמא חרף אותי בלבד ולא מחמת הקרקע אמר כן ולפיכך לא נזהרתי בשטרי.

²³ אבל להי"א שכתב מור"ם לפני זה דס"ל דאינו צריך לומר למחר אתבענו, כ"ש דס"ל בהא דאינו צריך לומר, דהא בגזילה מסתבר טפי דצריך לומר כן כדי שלא יקשה להשומעין מחאתו לומר אם אמת כדבריו שהיא בידו בגזילה למה אינו תובעו לדין, כל שכן כשאומר במחאתו שהיא שאולה או שכורה בידו דא"צ לומר אתבענו בדין, כיון דלא בא למחות אלא מחמת יראה להבא. סמ"ע שם ז

²⁴ לדעת הי"א הנ"ל דכתב מור"ם בהג"ה דסבירא להו דאינו צריך לסיים לומר למחר אתבענו לדין, בכה"ג הוה מחאה, וסבירא להו דלא נאמר האי דינא דיכול לומר סברתי שבא לחרף אותי, אלא כשאינו אומר אלא "פלוני גזלן הוא", ובלשון הטור, ולא כתבתיהו אלא לאפוקי מקצת שרוצין לחלק ולומר דלא פליגי הי"א הנ"ל אלא כשאומר המערער במחאתו "פלוני משתמש" בחצירי גזלן הוא, דהו"ל כאילו אמר פלוני משתמש בחצירי בגזלנות, אבל כאן שאומר פלוני "שמשמש" בחצירי גזלן הוא, מודים דבעינן לסיים ולומר למחר אתבענו בדינא, דאל"כ יכול המחזיק לומר סברתי שבא לחרף אותי, ומה שאומר דמשתמש בחצירי, לסימנא בעלמא להכיר לפלוני נקט. דוה אינו, דהא גם ברישא ה"ג פלוני "שהוא משתמש בחצירי" כו', וכן הוא בהדיא ברמב"ם שהמחבר העתיק לשונו, ואפ"ה כתב מור"ם די"א דאין צריך לומר אתבענו לדין, ומה לי "שהוא משתמש" או "שמשמש", וק"ל. סמ"ע שם ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

